IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych**
(nr 2)
z dnia 11 grudnia 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 2)

11 grudnia 2019 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Wandy Nowickiej (Lewica)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

– projekt planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 31 lipca 2020 r.

W posiedzeniu wziął udział **Marcin Sośniak** naczelnik Wydziału Praw Migrantów i Mniejszości Narodowych w Zespole do spraw Równego Traktowania Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

W posiedzeniu wzięli udział pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski** i **Beata Machul-Telus** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Witam państwa oraz zaproszonych gości. Stwierdzam kworum.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 31 lipca 2020 r. Czy są uwagi do porządku dziennego? Porządek dzienny uważam za przyjęty. Czy ktoś jest przeciwny przedstawionej propozycji zmiany porządku dziennego? Słucham.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Nie było przedstawionej propozycji zmiany porządku dziennego.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak. Ma pan oczywiście rację. OK. Czyli przystępujemy do realizacji przyjętego porządku dziennego.

Państwo otrzymali propozycję planu pracy na okres od 1 stycznia do 31 lipca. Zapewne wielu z panów posłów i pań posłanek znalazło swoje propozycje przedstawione Komisji. Pozwolę sobie pokrótce przedstawić i omówić ten plan, jak myślę, zaczynając od kwestii ogólnych.

Przede wszystkim pierwsze półrocze będzie w dużej mierze poświęcone zapoznaniu się przez nas z sytuacją mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce na chwilę obecną, w związku z czym bardzo wiele posiedzeń uwzględnia informacje konkretnych, poszczególnych ministrów, które to informacje będą dotyczyły zakresu tej problematyki, właśnie jeśli chodzi o ministerstwa. Ważne to jest też z tego punktu widzenia, że tak naprawdę w naszej Komisji, 15- czy 16-osobowej,   składu to są osoby, które pracowały w tej Komisji, a cała reszta to są osoby nowe. Myślę więc, że nam wszystkim się również te informacje przydadzą.

Zaczniemy od informacji ministra spraw wewnętrznych i administracji, jak wygląda sytuacja. Będzie prezentacja VI Raportu dotyczącego sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego w Rzeczypospolitej Polskiej – 2018 r. Ważna jest też kwestia, jakie są priorytety polityki rządu wobec mniejszości. Tu również zostanie przedstawiona informacja ministra spraw wewnętrznych i administracji.

Edukacja to ważny temat. Będzie on podejmowany przez nas w różnych aspektach w półroczu. Jest to m.in. kwestia podręczników i książek pomocniczych, które mogłyby wspierać uczniów w zakresie podtrzymywania ich poczucia tożsamości narodowej i etnicznej. Jeśli chodzi o kwestie edukacyjne, w marcu będzie również podejmowana kwestia mniejszości białoruskiej i jej szczególnych problemów. Zakończymy w lipcu – oczywiście, jeśli uda nam się ten porządek czy plan pracy zrealizować – informacją

na temat egzaminów maturalnych, czyli języków mniejszości narodowych, w których matury były zdawane.

Następna kwestia dotyczy mniejszości ukraińskiej. To jest kwestia wandalizmu wobec nekropolii, więc zwrócimy się o informację do ministra kultury i dziedzictwa narodowego o przedstawienie, jak wygląda kwestia wandalizmu związanego właśnie z nekropoliami, Oczywiście jeśli szanowna Komisja zaakceptuje ten plan.

Następne są istotne kwestie dotyczące języków. Planujemy dyskusję na temat statusu języków regionalnych, w szczególności języków śląskiego i wilamowskiego.

Mamy również w swoich planach, czyli propozycjach przez państwa zgłoszonych, dyskusję na temat pamięci historycznej mniejszości zamieszkujących na Podlasiu. Zwracam też przy okazji uwagę na to, że planowane są dwa posiedzenia wyjazdowe w pierwszym półroczu. Państwo pewnie się zorientowali, ale chciałam to podkreślić. Jedno posiedzenie odbędzie się w lutym. To wyjazd do województwa małopolskiego, a także, o czym już właśnie mówiłam, wyjazd na Podlasie w związku z problemami i pamięcią historyczną mniejszości zamieszkujących ten region.

Bardzo ważną kwestią, która jest właśnie – można powiedzieć – jednym z priorytetów naszych działań z uwagi na stan i sytuację nie tylko, jak powiedziałabym, w sferze edukacyjnej, symbolicznej i tożsamościowej, ale również w sferze ekonomicznej i warunków życia, oczywiście jest społeczność romska. Również będziemy prosić o rozliczne informacje. Mam nadzieję, że będziemy również składać dezyderaty i postulaty w tym zakresie, tak żeby z tych naszych posiedzeń Komisji wynikały konkretne działania, które mogłyby wspomóc mniejszości narodowe i etniczne.

Ważna kwestia, też zaproponowana przez państwa, to jest kwestia dotycząca incydentów, zachowań i zdarzeń motywowanych nienawiścią lub brakiem tolerancji wobec lub z udziałem mniejszości narodowych i etnicznych. Tu będziemy prosić o informację ze strony ministra spraw wewnętrznych i administracji, a także organizacji i rzecznika praw obywatelskich. Zresztą w ogóle w naszych posiedzeniach będziemy starać się korzystać również ze źródeł informacji zarówno ze strony samych środowisk, których dana kwestia czy problem dotyczą, jak również ze strony rzecznika praw obywatelskich, który też, jak wiemy, bardzo wiele swoich działań poświęca właśnie kwestiom i problemom mniejszości narodowych i etnicznych.

Zaproponowany też został temat, który wydaje się dość interesujący, mianowicie kwestia postaw Polaków i Polek wobec mniejszości narodowych i etnicznych. Warto by się zapoznać z badaniami na ten temat, jak również z trendami w tej kwestii, które na pewno w badaniach zostaną uwzględnione czy raczej te postawy… No właśnie, może nie będę przewidywała, jakie są te wyniki badań, bo o tym się dopiero dowiemy, ale warto wiedzieć, jaka jest tendencja i w jakim kierunku zmierzamy jako społeczeństwo.

Myślę, że to tak w ogólnym zarysie. Aha, jeszcze tutaj jest planowana na maj konferencja na temat mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Wydaje się, że to też jest bardzo ciekawa propozycja do rozważenia. Myślę, że warto by było, żebyśmy wyszli z czymś takim. Powiedziałabym, że z takim działaniem, które wyjdzie poza naszą Komisję, ale z nadzieją, że ta problematyka zainteresuje zarówno posłów i posłanki, którzy nie są w naszej Komisji, a powinni wiedzieć, jak problem wygląda, jak również rozmaite środowiska, których ta problematyka bezpośrednio dotyczy.

Myślę, że to tak pokrótce, nie czytając wszystkiego. Państwo mają to wszystko napisane. Bardzo proszę powiedzieć, czy państwo mają jakieś uwagi, może jeszcze jakieś uzupełnienia. Dobrze, bardzo proszę. W kolejności pan poseł Galla, potem pani poseł Górska.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

To koleżanka może. Kobieta przodem.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Nie wiem już, jak państwo… Pani posłanko, żeby już nie przeciągać tej sytuacji, to bardzo proszę.

Poseł Agnieszka Górska (PiS):

Szanowna pani przewodnicząca, mam tylko jedną małą uwagę, ponieważ te wszystkie propozycje, które przesłałam do pani przewodniczącej, oczywiście są uwzględnione, ale być może skłaniam się jeszcze ku takiej refleksji, aby nasz pierwszy punkt zaplanowany na styczeń, czyli informację ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat aktualnej sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych, rozszerzyć może jeszcze o 2017 r. Jestem pierwszy raz w tej Komisji. Chciałabym, abyśmy mogli jeszcze ewentualnie wykonać małą analizę porównawczą w ramach właśnie tego przedstawionego materiału.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Jak rozumiem, wyjaśni to pani sekretarz Komisji. Bardzo proszę, bo rozumiem, że ad vocem.

Sekretarz Komisji Beata Machul-Telus:

Dzień dobry. Beata Machul, sekretarz Komisji. Chciałam tylko powiedzieć, że ten raport ma w tytule 2018 r., ale to jest raport wynikający z ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym i obejmuje 4 lata.

Poseł Agnieszka Górska (PiS):

Dobrze, to wycofuję w takim układzie swoją propozycję. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Pan poseł Galla. Bardzo proszę.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Miałbym taką prośbę. Czy można byłoby do pierwszych dwóch posiedzeń styczniowych, w punktach dotyczących informacji ministra spraw wewnętrznych i administracji, a później ministra edukacji narodowej, dopisać jeszcze kilka kwestii?

W informacji styczniowej ministra spraw wewnętrznych i administracji w drugim punkcie, prócz priorytetów polityki wobec mniejszości narodowych i etnicznych na lata 2020–2014, chciałbym także zaproponować rzecz, która miała miejsce w ostatnich tygodniach, a dotyczyła próby obniżki ogółem wielkości środków na wspieranie mniejszości narodowych i etnicznych. Nie wiem, skąd to się wzięło. Czy w tej propozycji moglibyśmy dopisać także informację w zakresie finansowania mniejszości narodowych i etnicznych w 2020 r.? Myślę, że mielibyśmy wiedzę, po pierwsze, jaka jest kwota ogółem i jak ona została na poszczególne obszary wydatkowana, czyli edukacja, media, projekty indywidualne itd.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czy ad vocem, czy…

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Może tylko dokończę. Do drugiego posiedzenia styczniowego, na którym ma być informacja ministra edukacji narodowej, proponowałbym także dopisać jeszcze informację pana ministra na temat sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych w zakresie nauczania języka ojczystego w kontekście reformy edukacji. Wiemy o tym, że nastąpiła reforma i może dobrze byłoby teraz pana ministra o to, aby nam przedstawił informację, jak się ma nauczanie języków mniejszości narodowych i etnicznych w tym kontekście.

Ostatnie moje zdanie dotyczy konferencji. Bardzo prosiłbym, aby uwzględnić ten punkt dotyczący konferencji. Tak jak powiedziała pani przewodnicząca, na pewno jest to też i możliwość rozmowy Komisji z zaproszonymi przedstawicielami mniejszości. Jest to taka wyjątkowa okazja, ponieważ jesteśmy akurat w 15. roku funkcjonowania ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych. Powiem, że to jest wyjątkowa ustawa, nie tylko dlatego, że była długo procedowana, ale także i chyba, jak dobrze pamiętam, w okresie 15 lat dwa razy nowelizowana, z tym że raz tylko ta nowelizacja się udała. Druga nowelizacja, która była jakby efektem pewnych propozycji przedstawicieli środowisk mniejszości, nie doczekała się tego efektu końcowego. Myślę, że w programie tej konferencji byłoby także dobrze zawrzeć podsumowanie 15 lat funkcjonowania ustawy i ewentualnie też kwestię stworzenia zestawu uwag czy też propozycji nowelizacji. Może

to jest dobry moment, bo jesteśmy na początku kadencji, abyśmy jako Komisja podjęli także tę inicjatywę. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję, panie pośle. Jeśli chodzi o pierwszą kwestię, dotyczącą obniżenia czy zmniejszenia finansowania na działalność mniejszości narodowych i etnicznych, to będzie ona przedmiotem naszego następnego posiedzenia Komisji w przyszłym tygodniu. Zwracam uwagę, że tu mówimy o planie pracy na przyszły rok, a to będzie cały… Wystąpiliśmy tutaj na wniosek jako Komisja do ministra o tę informację i to będzie podstawa.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

A kiedy to posiedzenie, bo nie ma informacji?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak, będzie 18 grudnia, więc dobrze.

Teraz, jeśli chodzi o drugą kwestię, czyli żeby doprecyzować ten punkt informacji o kontekst aktualnej reformy. Wydaje się, że jest to jak najbardziej aktualne, nawet zrozumiałe, że tak powiem, bo reforma edukacji w tym momencie niewątpliwie również tę kwestię w jakiś sposób uwzględnia. Prawda? Jest to na pewno kontekst, który warto uwzględnić.

Ale czy państwo chcieliby to przegłosować? Czy państwo chcą głosować, czy można taką zmianę wprowadzić? Albo rzeczywiście prościej. Czy jest jakiś sprzeciw wobec tego, wydaje się, że dość oczywistego postulatu? Jeżeli nie ma, to w takim razie to przyjmujemy.

Jeśli chodzi o trzecią sprawę, czyli kwestię dotyczącą konferencji, żeby expressis verbis jakby to znalazło się w temacie… Może nie w temacie, ale w jednej z sesji tej konferencji. To też wydaje się dość oczywiste, prawda?

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Kto jest organizatorem tej konferencji? Komisja?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dobrze. My będziemy też ustalać program itd. Wydaje się więc, że to też nie powinna być jakaś kontrowersyjna zmiana. Właściwie doprecyzowanie.

Czy ktoś jest przeciw tej propozycji? Jeśli nie, to idziemy dalej.

Dobrze, teraz chyba pan przewodniczący. Bardzo proszę.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję. Pani przewodnicząca, proszę państwa, mam w zasadzie siedem propozycji zmian do poszczególnych punktów. Jeżeli można, to pozwoliłbym sobie poszczególne z nich omówić z prośbą o akceptację ze strony Komisji. Oczywiście, jeżeli państwo uważają, że tego są warte.

Pierwsza propozycja związana jest z tym, co mają państwo w pkt 4. Chodzi o luty, czyli informację na temat sytuacji i problemów mniejszości narodowych i etnicznych z terenu województwa małopolskiego. Moja propozycja niejako dotyczy zmiany, łącznie również z tym, co mają państwo w pkt 12, który jest zaplanowany na czerwiec, czyli informacją na temat sytuacji i problemów mniejszości narodowych i etnicznych z terenu województwa podlaskiego.

Proszę państwa, z tego co mi wiadomo, Komisja w poprzednich latach już się tym zajmowała, miała tego typu posiedzenia wyjazdowe. Mamy mówić o sytuacji, o problemach, ale może warto byłoby się też zastanowić czy dowiedzieć, jakiego rodzaju działania były podejmowane w latach wcześniejszych, jakie szły na to środki finansowe i jakie one przyniosły efekty. Prosiłbym więc, by w planie pracy uwzględnić nie tylko to, co jest teraz, i to, co ma być problemem w przyszłości, czy może być problemem, ale też to, co było robione. Nie mówię o ostatnim roku czy o 2 latach, ale chociażby w perspektywie ostatnich 4–5 lat. Jakie to dało efekty? Proszę państwa, krótko mówiąc, po to żeby może nie powielać tych samych błędów. To jest propozycja pierwsza, tak jakby dotycząca pkt 4 (luty) i pkt 12 (na temat województwa podlaskiego).

Nie wiem, pani przewodnicząca, czy pani o to zapyta, czy jest sprzeciw, czy też ja mam to zrobić.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Ale opis tego sformułowania nie mówi, w jakim terminie, więc nie wiem, dlaczego, bo to informacja na temat sytuacji i problemów mniejszości narodowych. Nie jest powiedziane, że to jest w tym roku czy w okresie 2 lat, prawda? Myślę, że w tej informacji mogą się znaleźć informacje dotyczące wcześniejszych ustaleń, więc nie wiem, dlaczego by to się, że tak powiem, miało w tym znaleźć.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Riad Haidar (KO):

Chciałbym tylko, żeby to było precyzyjne, jak to ująć. Zrezygnować z tego pomysłu czy wprowadzić coś nowego? Bo to jest tak, wiadomo, że zrezygnować jest dobrze, dlatego…

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Mogę, pani przewodnicząca?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak, bardzo proszę. Proszę doprecyzować, bo tu rzeczywiście pewna niejasność się pojawiła.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Nawet, proszę państwa, gdybyśmy dopisali: i ocena efektów wcześniej podejmowanych działań. Chodzi, proszę państwa, tylko o jedno – żebyśmy sprawdzili, jakie działania były wcześniej podejmowane. Jeżeli problem był zgłaszany 3 lata temu, to czy były podejmowane jakieś działania i jakie one dały mniej więcej efekty. Jeżeli są jakieś środki, jak zostały wydatkowane. Jeżeli poszły środki na aktywizację jakiejś mniejszości narodowej, jakimi to się skończyło skutkami wcześniej. Dotyczy to działań w latach ubiegłych, tak?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w tej kwestii? Pani posłanka Rosa. Bardzo proszę.

Poseł Monika Rosa (KO):

Tak, pełna zgoda. Myślę, że warto byłoby wysłuchać podsumowania działań dotyczących mniejszości. Myślę, że skupimy się pewnie głównie na mniejszości romskiej, bo ten wywiad był wyjątkowo dramatyczny i problem ciągle nie jest w żaden sposób rozwiązany. Tu będzie konieczna obecność zarówno przedstawiciela ministerstwa, jak i rzecznika praw obywatelskich, jak również oczywiście wojewody, żebyśmy mogli po raz kolejny spróbować sytuację jakoś rozwiązać, a przynajmniej wskazać jakieś ścieżki rozwiązań.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Myślę, że chyba ta propozycja nie jest kontrowersyjna, bo ważne oczywiście jest też to, żeby ocenić skuteczność podejmowanych działań, żeby w razie czego podjąć działania, które okażą się skuteczniejsze, jeżeli te, które były do tej pory stosowane, nie okazały się skuteczne.

Czy jest sprzeciw? Jeżeli nie ma, to propozycje zostały przyjęte. Bardzo proszę.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

To była pierwsza propozycja.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Pierwsza?

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję. Proszę państwa, druga propozycja to w zasadzie zapytanie. Na marzec mamy zaplanowaną jako pkt 3 dyskusję na temat depopulacji obszarów zamieszkałych przez białoruską mniejszość narodową i jej konsekwencji społecznych. Nie wiem, kto zgłaszał tenże temat, natomiast chciałem tylko zapytać, proszę państwa, co mamy na myśli, mówiąc o jakiejś depopulacji. Czy mowa o zjawisku, kiedy mówimy o spadku wskaźnika urodzeń wśród tejże mniejszości? Chciałbym się zorientować, czy to w jakikolwiek sposób różni się od tego, z czym mamy niestety do czynienia, jeżeli chodzi o wszystkich

Polaków mieszkających na terenie Polski? Czyli niestety, ale ze wskaźnikiem dzietności dużo poniżej tego, którego byśmy oczekiwali. To pytanie do autora tego tematu.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Pan poseł Czykwin. Bardzo proszę.

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Dziękuję, pani przewodnicząca. Wysoka Komisjo, poprosiłem o głos, za co dziękuję. Mam nadzieję, że zostanie zaaprobowany. Najkrócej mówiąc, jest to taki problem, który wynika jakby z porównania, ponieważ w województwie podlaskim mamy sytuację, że jeszcze w zwartej grupie mieszka tam mniejszość białoruska i na przestrzeni 25 lat, ale… Nie jestem w tej chwili z tym zaznajomiony aż tak dokładnie, ale z powiatu hajnowskiego, gdzie mniejszość jest większością, czyli więcej jest tam obywateli polskich – Białorusinów, ludność tego powiatu zmniejszyła się o 30%, a nawet ponad 30%. A w sąsiednich powiatach, gdzie nie ma mniejszości, np. w powiecie wysokomazowieckim, to zmniejszenie nastąpiło o około 5–7%, więc jest zdecydowanie większa różnica. Najkrócej mówiąc, problem polega też na tym, że mniej się rodzi dzieci, ale opiera się to i na różnych ograniczeniach wynikających z ochrony Puszczy Białowieskiej, jak i oczywiście z zamknięcia zakładów przemysłowych, ale to dotyczy… Na ten temat są pewne naukowe badania. Uważam, że warto się tym zająć, ponieważ to skutkuje bardzo znaczącym i szybkim wytracaniem tożsamości narodowej przez tę społeczność, bo wiadomo, że jeżeli opuszczają swoją ziemię ojczystą, tracą z nią kontakt, to wychodzi w spisach powszechnych, jak w ostatnich dwóch, kiedy były pytania o narodowość.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Panie pośle, jeśli można, przede wszystkim, czy pan ma jakiś poważny problem z tym zapisem? Bo może by to doprecyzować na zasadzie np.: stan badań na temat depopulacji? Może mniej dyskusja, bo nie będziemy tu dyskutować, dlaczego przyczyny… No: badanie na temat… Może jako informacja na temat stanu demografii czy depopulacji, jak pan poseł chce. Czy może w takiej formule nie byłoby to… Może być albo dla pana byłoby to OK, panie przewodniczący?

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Czyli demografia zamiast depopulacji, tak?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardziej badania.

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Zmiany w demografii.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czyli informacja na temat wskaźników czy zmian demograficznych. Tak, OK.

Nikt z państwa się nie sprzeciwia. Czy ktoś jest przeciw tej zmianie?

Jeśli nie, to dalej. Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję. Proszę państwa, pkt 7 (kwiecień) to informacja na temat aktów wandalizmu związanych z nekropoliami i upamiętnieniami mniejszości ukraińskiej w Polsce. To ma przedstawiać Związek Ukraińców w Polsce.

Proponowałbym, żeby te dane były ściągnięte przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Natomiast jeżeli chodzi o Związek Ukraińców w Polsce, może być przecież przedstawiciel tejże organizacji i zabrać głos na posiedzeniu. Natomiast mówimy tutaj o aktach, które powinny być odnotowane przez odpowiednie służby. Wydaje mi się, że to nie związek, a MSWiA powinno w pierwszej kolejności te dane przedstawiać, a Związek Ukraińców w Polsce ewentualnie po prostu może ustosunkować się do tego albo przedstawić też swoje stanowisko.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Jeśli można, wydaje mi się, że nie ma żadnego problemu, żeby MSWiA również się w tej sprawie wypowiedziało. Jak najbardziej. Natomiast też nie wydaje mi się chyba zasadne,

żebyśmy mieli pozbawiać związek prawa do tego, żeby przedstawić swoją informację na ten temat, a nie tylko ustosunkowywać się do zaproponowanych przez ministerstwo danych, bo oni mają swoje, że tak powiem, konkretne informacje. Jeżeli więc pan się zgodzi, to tak…

Czy ktoś jest przeciw tej zmianie, żeby rozszerzyć to o informację MSWiA?

Dobrze, dziękuję bardzo. Bardzo proszę.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Pani przewodnicząca, pkt 9 (maj): informacja na temat incydentów, zachowań, zdarzeń powodowanych nienawiścią lub brakiem tolerancji wobec lub z udziałem mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce w latach 2018–2019 w świetle „Brunatnej Księgi" Stowarzyszenia „Nigdy Więcej".

Proszę państwa, informacja też identyczna. Po pierwsze, pytanie jest takie, czy w latach ubiegłych jakieś stowarzyszenia niebędące przedstawicielami mniejszości narodowych lub etnicznych przedstawiały tego typu informacje? Dwa, wydaje mi się, proszę państwa, że tak samo, jak i przy poprzedniej dyskusji, jeżeli już, to MSWiA, ewentualnie plus do tego jeszcze – nie wiem – przedstawiciele wybranych stowarzyszeń… Chciałbym po prostu, żebyśmy bazowali w pierwszej kolejności na tych danych, które są też informacjami udzielonymi przez ministerstwo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Jeśli można… Dobrze. Bardzo proszę, pani posłanko.

Poseł Monika Rosa (KO):

Mamy wcześniej informację MSWiA dokładnie takiej treści, więc rozumiem, że to jest kwestia informacji MSWiA i stowarzyszenia. W poprzednich latach mieliśmy wysłuchiwanie raportów organizacji pozarządowych, które przedstawiały po prostu swoją opinię? Ministerstwo się także do niej odnosiło, więc to działało w obie strony.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dobrze. Bardzo proszę, następny punkt.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Proszę państwa, również pkt 9 to: informacja rzecznika praw obywatelskich na temat badania natury i skali niezgłaszanych przestępstw z nienawiści przeciw członkom wybranych społeczności w Polsce.

Pytanie tylko o doprecyzowanie „wybranych społeczności". Czy mówimy o mniejszościach narodowych i etnicznych, czy też o czymś szerszym?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Jest przedstawiciel rzecznika praw obywatelskich. Bardzo proszę o odpowiedź.

Naczelnik Wydziału Praw Migrantów i Mniejszości Narodowych w Zespole do spraw Równego Traktowania Biura Rzecznika Praw Obywatelskich Marcin Sośniak:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, przede wszystkim dzień dobry. To jest tytuł raportu, który został opracowany i wydany przez Rzecznika Praw Obywatelskich razem z Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Rzeczywiście, wybrane społeczności to są nie tylko społeczności mniejszościowe. To jest społeczność ukraińska, która składała się zarówno z części mniejszościowej, czyli obywateli polskich narodowości ukraińskiej, ale również z migrantów pochodzących z Ukrainy. Jest również społeczność muzułmańska, która również była objęta tym badaniem, wytypowana ze względu na wyznanie czy utożsamienie z wyznawaną religią, a która, tak samo jak w przypadku społeczności ukraińskiej, również może się składać zarówno z polskiej mniejszości, a tutaj mówię oczywiście o Tatarach, jak i ze społeczności migranckiej. Natomiast to, co jest w tym badaniu ważne i co, jak myślę, może Wysoką Komisję zainteresować, zwłaszcza w kontekście twardych danych, które będzie przedstawiało MSWiA, to próba oszacowania problemu niezgłaszalności przestępstw. Myślę, że powody i przyczyny niezgłaszania tych przestępstw są identyczne, zarówno w społecznościach migranckich, jak i w społecznościach mniejszościowych. Myślę, że pod tym kątem dla państwa te badania mogą być interesujące.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Szanowni państwo, w takim razie proponowałbym, żebyśmy do tego punktu dopisali również MSWiA. Natomiast jeżeli chodzi o…

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Ale tu jest ministerstwo.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Czy w takim razie rozumiem, że to będzie w maju będzie? Aha, czyli to jest jedno posiedzenie. Dobrze, OK.

To w takim razie, proszę państwa, jest propozycja, aby te wybrane społeczności zmienić na mniejszości narodowe i etniczne w Polsce, by było to zgodne z zakresem prac Komisji.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Ale czy dobrze rozumiem, że to jest tytuł raportu?

Naczelnik wydziału w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Marcin Sośniak:

Tak, to jest tytuł raportu. Jeżeli jest potrzeba doprecyzowania, to sugeruję, żeby w tym punkcie rzecznik praw obywatelskich przedstawił również informację nie tylko z raportu, który jest tak zatytułowany i teraz nie będziemy zmieniać jego tytułu, ale też ze swojej działalności i aktywności w zakresie przestępstw motywowanych nienawiścią. Państwo mogą doprecyzować zakres, że chodzi o mniejszości narodowe i etniczne. A jeżeli mogę, będąc przy głosie, coś zasugerować, to proponuję rozważyć też Prokuraturę Krajową, która również dysponuje statystykami dotyczącymi przestępczości motywowanej nienawiścią.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

W innym punkcie mamy prokuraturę? Przepraszam, bo tu pani sekretarz mi coś podpowiada.

Sekretarz Komisji Beata Machul-Telus:

Przepraszam. Mamy informację rzecznika na temat skarg i wniosków dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych. To jest w marcu.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Proszę bardzo, panie przewodniczący.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Widzę, że traci pani chyba resztki cierpliwości, pani przewodnicząca. Proszę państwa, krótko. Komisja ma się zajmować mniejszościami narodowymi i etnicznymi. Nie chciałbym, żeby posiedzenie tejże Komisji przy prezentacji tegoż raportu dotyczyło innych kwestii, nie mówię, że nieważnych z punktu widzenia światopoglądowego. Natomiast chciałbym, żebyśmy jako członkowie tejże Komisji skupili się na tym, co jest w zakresie jej działania.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Jeśli można, panie pośle, udzielam sobie głosu. Panie przewodniczący, oczywiście, zgadzam się z tym, że mamy się skupiać na tym. Natomiast, wie pan, czasem pewne kwestie i problemy trudno oddzielić. Nikt nie sprawdza, czy ktoś ma obywatelstwo, czy nie, prawda? Często te problemy tak naprawdę się nie różnią. Te osoby czy środowiska, które dyskryminują, nie zwracają na to uwagi. Skupiając się na mniejszościach, nie możemy też zamknąć oczu na szerszy kontekst, więc jednak postulowałabym, żeby mieć w tyle głowy, że są różne mniejszości. Bardzo proszę, jeszcze przedstawiciel rzecznika.

Naczelnik wydziału w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Marcin Sośniak:

Tak, jeszcze jedna rzecz, panie przewodniczący. Jakiekolwiek statystyki omawiałaby Wysoka Komisja, czy to będą statystyki MSWiA, czy prokuratorskie, czy rzecznikowskie badania, rzeczywiście, tak jak pani przewodnicząca powiedziała, tam nie będzie rozróż-

nienia na mniejszości w rozumieniu ustawy o mniejszościach narodowych czy społeczności migranckie. Jeżeli będą dane dotyczące przestępstw popełnianych wobec Ukraińców, to będzie to informacja o Ukraińcach i nie będziemy w stanie na podstawie tych danych rozróżnić, czy chodzi o przedstawiciela mniejszości ukraińskiej, czy o obywatela Ukrainy przebywającego czy pracującego w Polsce. W statystykach czy w ogóle w rozmowie o przestępstwach motywowanych nienawiścią i tak nie da się tak naprawdę takiego rozróżnienia wprowadzić. Myślę, że Komisja nie uniknie w tym momencie szerszej dyskusji na temat całej społeczności, a nie tylko mniejszości. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Poza tym jeszcze właśnie otrzymałam też informację, że Komisja zajmuje się również przeciwdziałaniem dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne. To jest w naszym regulaminie. Mam właśnie informację na ten temat. Tak, jest to właśnie potwierdzenie. Może już nie dzielmy włosa na czworo, tylko jeśli mogę tutaj prosić pana przewodniczącego, żeby już jakby tę kwestię zaakceptował.

Rozumiem, dobrze. Czy to jeszcze w tym punkcie?

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Tak. Jeszcze tylko jedno zdanie. Propozycja przedstawiciela rzecznika jest słuszna.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Pan poseł Galla. Bardzo proszę.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

We wcześniejszym punkcie, gdzie pan przewodniczący wnosił uwagę co do wandalizmów, jeśli chodzi o miejsca upamiętnień mniejszości ukraińskiej, to prokurator generalny byłby też ważnym elementem – i w tym przypadku, i w tym, który omawiamy. Czyli tam, gdzie jest minister spraw wewnętrznych i administracji, jak i prokurator generalny i rzecznik praw obywatelskich.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję. Czy ktoś jest przeciw? Jeśli nie, to akceptujemy.

Bardzo proszę. Pan poseł też chciał zabrać głos.

Poseł Riad Haidar (KO):

Pani przewodnicząca, chciałem potwierdzić to, co pani przewodnicząca powiedziała. Ten temat, który jest aktualnie opracowany przez rzecznika praw obywatelskich, niech będzie przedstawiony taki, jaki jest. To daje nam też obraz ogólny, który pomoże nam także przeciwstawiać się pewnym zjawiskom, które nie są pożądane przez nikogo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Czy pan przewodniczący ma jeszcze jakiś punkt? Bardzo proszę.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję. Proszę państwa, pkt 13 (lipiec), drugi punkt przewidywanego porządku obrad: informacja ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat realizacji zwrotu nieruchomości przejętych od obywateli polskich narodowości łemkowskiej z naruszeniem obowiązującego prawa.

Prosiłbym o jakieś wyjaśnienie, o czym dokładnie mówimy. Czy mówimy o czymś, co dotknęło tylko Łemków, czy też mówimy chociażby o różnego rodzaju dekretach, które miały miejsce kilkadziesiąt lat temu i dotknęły wszystkich, nie wyłączając z tego społeczności łemkowskiej?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję. Rozumiem, że pan poseł Czykwin chciałby zabrać głos w tej sprawie.

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Tak, pani przewodnicząca. Szczegółowo tego problemu nie będę omawiał, bo po prostu go nie znam, ale ze środowiska mniejszości łemkowskiej miałem takie sygnały i prośby, żeby Komisja ewentualnie wysłuchała takiej informacji, bo oni napotykają problemy i to jest jakoś tak okresowo.

Chodzi głównie o Lasy Państwowe, jak rozumiem, które… To już jest praktyka. To nie jest coś nowego, bo nie ma przecież ustawy reprywatyzacyjnej, więc ta praktyka istnieje i przyznawana jest w jakichś procedurach, a w ostatnim okresie oni mówią, że występują problemy. Z informacji wynika, że to najczęściej jest z takiego lokalnego działania jakichś tam nadleśniczych czy ludzi, którzy po prostu utrudniają. Myślę więc, że tutaj warto byłoby też zaprosić przedstawicieli Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Oni mają na ten temat informacje. To jest jedna z próśb tego środowiska.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo proszę. Pan przewodniczący chciałby coś dodać.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

To mam pytanie do pana posła. Jaki pan ma dowód, że doszło do przejęcia z naruszeniem obowiązującego prawa? Bo w tym momencie postawił pan w planie pracy Komisji bardzo mocny zarzut, że ktoś złamał celowo prawo i doszło do przejęcia czyjejś nieruchomości. Do tego mówi pan o Lasach Państwowych, które są w taki bądź inny sposób kontrolowane przez Skarb Państwa. Prosiłbym więc o informację, kiedy to miało miejsce, czy zostało złożone zawiadomienie do prokuratury, czy ma pan jakieś szersze informacje na ten temat.

Proszę państwa, nie mam nic przeciwko temu, żeby zajmować się jakimiś tematami, tylko czasami zwracajmy uwagę na to, jak coś jest po prostu tytułowane, bo samo określenie, że coś zostało zrobione z naruszeniem obowiązującego prawa… Nie rozstrzygam tego, czy to miało miejsce, czy też nie, ale to już w jakiś sposób, że tak powiem, rzutuje na to, jak my na daną sytuację patrzymy.

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Mogę oczywiście poprosić bardzo szybko kogoś z prawników, którzy prowadzą te sprawy. W moim przekonaniu, w moim rozumieniu, jeżeli zwracana jest nieruchomość ludziom, którzy zostali przesiedleni, to znaczy, że są podstawy prawne, że ona została zabrana. Przecież nikt nie zwraca tej ludności ich siedlisk, ich wiosek, pól itd. Chodzi o lasy. To jest w moim przekonaniu trudność wynikająca z realizacji.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Kiedy miały miejsce te przesiedlenia?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Jeśli można, mam taką propozycję.

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Kiedy miało miejsce naruszenie prawa?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Panie pośle, jeśli można, ponieważ nie będziemy teraz o tym dyskutować, bo mamy za mało wiedzy na ten temat. Gdybyśmy np. z tego punktu wyrzucili końcówkę. Czyli byłoby: informacja ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat realizacji zwrotu nieruchomości przejętych od obywateli polskich narodowości łemkowskiej – i kropka?

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Proszę bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Jest zgoda? Nie ma sprzeciwu? Jeśli nie, to wszystkie…

Czy ktoś z państwa ma jeszcze jakieś postulaty i uwagi? Bardzo proszę, pan poseł Czykwin.

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Mam prośbę i postulat do prezydium Komisji, by rozpatrzyło pewną formę aktywności naszej pracy. Nie wiem, jak było w ostatniej kadencji, ale w poprzedniej Komisja podejmowała działania związane ze współpracą międzynarodową w parlamentach. Uważam, że one przynosiły pewne rezultaty. Mam głównie na myśli kraje byłego obozu, bo one…

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Nie, panie pośle. Przepraszam bardzo, że przerywam. Jeśli można by prosić, bardzo króciutko ten pomysł… Wiem, że różne osoby, że tak powiem, dalej muszą lecieć, łącznie ze mną. Natomiast pytanie jest takie, czy pan proponuje to do tego półrocza, czy to jest coś, co możemy zaplanować na następne półrocze? Gdyby można było…

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Pani przewodnicząca, to proponuję, żeby prezydium podjęło działania, ponieważ to wymaga ewentualnego partnerstwa, a więc…

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Ale dokładnie zdanie na temat… Chodzi o współpracę międzynarodową?

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Dokładnie tak.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Myślę, że chyba nikt nie ma tutaj…

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Porozmawiamy o tym w prezydium.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak. Zrobimy posiedzenie prezydium i porozmawiamy na ten temat.

Mam swoją propozycję dołączenia jednego punktu. Mianowicie chciałabym prosić, żeby w czerwcu, gdzie mamy również kwestię badań postaw, dołożyć punkt, który mówiłby o informacji na temat stanu badań dotyczących sytuacji kobiet w wybranych mniejszościach. Bo my tak mówimy: mniejszości, mniejszości, ale w mniejszości są kobiety, mężczyźni, są pewne szczególne problemy dotyczące kobiet. W związku z tym chodzi o taką informację ze strony eksperckiej na temat tego, czy są w wybranych mniejszościach… Myślałam głównie o mniejszości romskiej, żydowskiej i może muzułmańskiej, żeby taką informację otrzymać, uzyskać, jak również może też ze strony samych kobiet z tych mniejszości, które mogą mieć jakieś postulaty. Taka więc jest moja propozycja.

Czy państwo mają coś przeciwko temu? Bardzo proszę, panie przewodniczący. Informacja…

Poseł Eugeniusz Czykwin (KO):

Czy dobrze zrozumiałem, że miało to być na jednym posiedzeniu? Przepraszam.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak. To znaczy, żeby jako drugi punkt tego czerwcowego posiedzenia, gdzie będzie badanie na temat postaw Polaków itd., uwzględnić też taką informację, dotyczącą po prostu kobiet z danej mniejszości. Może się okaże, że nie ma żadnych problemów itd., ale z tego, co rozmawiałam z jakimiś osobami ze świata nauki, to jednak mogą być jakieś specyficzne problemy dotyczące kobiet.

Bardzo proszę, pan przewodniczący chciał coś dodać w tej sprawie.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję, ale to… Pani przewodnicząca, przecież jeżeli będziemy rozmawiali o innych problemach dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych, to jeżeli będą tematy dotyczące czy to kobiet, czy to mężczyzn w jakimś szczególnym stopniu, to one i tak będą przecież wyciągane. Będziemy mieli chociażby wielokrotnie okazję spotkać się z rzecznikiem praw obywatelskich, będziemy mieli przedstawicieli tychże mniejszości narodowych i etnicznych. Wydaje mi się niezasadne, by robić z tego, pani przewodnicząca, jakiś osobny punkt, by na ten temat dyskutować.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Nie mogę się zgodzić z panem, bo pewne rzeczy… Wydaje mi się, że one nie wypływają, bo jeżeli jest pewien – powiedziałabym – stały… Jak czytałam raport na temat działania tej Komisji, to nie wynikało z tego, że pewne kwestie, które są postrzegane, specyficzne problemy danej grupy, wypływały, więc pozwólmy sobie raz… Słucham? Tak,

pozwólmy sobie raz zobaczyć, czy są jakieś problemy. To, o czym mówię, nie jest absolutnie sprzeczne z ustawą. Mówimy o mieszkankach, obywatelkach Polski. Jeżeli okaże się, tak jak pan przewodniczący sugeruje, że nie ma potrzeby, by o tych sprawach rozmawiać, to nie będziemy tego podejmować.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Pani przewodnicząca, nie twierdzę, że nie ma potrzeby. Natomiast mówię, że nie będziemy przecież rozmawiali o kwestiach dotyczących wszystkich mniejszości narodowych i etnicznych na wcześniejszych posiedzeniach Komisji. Dzielenie w tym momencie, że teraz zajmujemy się paniami, teraz zajmujemy się panami, później pójdziemy w kierunku – nie wiem – małoletnich… I tak tych posiedzeń troszeczkę będzie.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Myślę, że jeśli chodzi o małoletnich, może być to też zasadne w przyszłości. Bardzo proszę, pani posłanka Rosa.

Poseł Monika Rosa (KO):

Dziękuję. Myślę, że dodanie tego punktu nie zaszkodzi, a może tylko pomóc sprecyzować problemy, których dotykamy, bo będzie występowała pewnego rodzaju dyskryminacja krzyżowa – i ze względu na płeć, i ze względu na przynależność etniczną albo narodową.

Nie ukrywam, że do mnie trafiają kobiety z konkretnych mniejszości, które są dyskryminowane właśnie ze względu na przynależność do tej mniejszości. Albo są im odmawiane usługi, albo nie są informowane wystarczająco. Wydaje się, że taki raport będzie tylko i wyłącznie pomocny w rozumieniu kulturowych uwarunkowań. Nie tylko wynikających jakby z działania instytucji, ale także wewnętrznych uwarunkowań kulturowych poszczególnych mniejszości – czego może brakować, co jest niedobre, gdzie się musi państwo polskie mocniej przyjrzeć sytuacji wewnętrznej poszczególnych mniejszości czy też społeczności lokalnych.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Panie pośle, bardzo proszę. Pan poseł Galla.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Miałbym taką propozycję, żebyśmy od razu jakby w tytule naszego tematu nie mówili tylko o problemach. Nazwijmy to inaczej. Powiedzmy o…

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

O sytuacji, o stanie badań.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Nie o sytuacji, a o aktywności kobiet w środowisku mniejszości narodowych i etnicznych.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Panie pośle, ale było to sformułowane jako informacja na temat stanu badań dotyczących sytuacji kobiet wybranych mniejszości.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Dobrze, ale potraktujmy to też w formie aktywności, bo np. mogę powiedzieć, że w moim środowisku możemy pochwalić się tym, jak kobiety są aktywne. Prawda? Przepraszam, że tu podam przykład, ale na pewno inaczej będzie w środowisku romskim. Inaczej będzie. W każdym innym też może być inaczej. Jeśli w trakcie tej dyskusji wypłyną właśnie trudne tematy, to będziemy nad tym się pochylać.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo proszę. Pan poseł.

Poseł Riad Haidar (KO):

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, uważam, że w niektórych środowiskach i społecznościach temat kobiet jest tematem tabu. Nieraz ich sytuacja jest naprawdę opłakana. Nie zdziwmy się, gdy czasami i w naszym środowisku, gdzie jesteśmy na co dzień, są pewne sytuacje, gdzie kobiety np. są represjonowane, nieraz przez środowisko domowe. O tym mało się mówi – tylko, jak się zdarzy tragedia. Idąc więc tym tropem,

jest bardzo ważne, żeby zapoznać się z tą sytuacją. Dotyczy to i tej dobrej, o której tutaj pan poseł powiedział, i tej złej, gdzie ona jest w tych środowiskach. Znam różne sytuacje i wiem doskonale, że trudno zmienić mentalność i zwyczaje ludzi, ale dobrze znać ich problemy, żeby można było łatwo z nimi współżyć. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Ostatni głos ma pan przewodniczący i przegłosujemy ten wniosek z uwagi na różnice.

Poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, w maju mamy dwa punkty, przy okazji których możemy na ten temat rozmawiać. Mamy również ten zaproponowany na czerwiec, który chciała pani uzupełnić. Pani przewodnicząca, przecież i tak jeżeli będziemy rozmawiali na temat postaw Polaków wobec mniejszości narodowych i etnicznych, to jeżeli ktoś będzie chciał uwypuklić kwestie dotyczące – nie wiem – szczególnych postaw w stosunku do płci, czy to będą kobiety, czy to będą mężczyźni, to i tak będzie miał taką możliwość. Natomiast wydaje mi się, że w tym momencie troszeczkę wychodzimy poza zakres Komisji. Chyba przejdziemy do głosowania.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję, panie przewodniczący. Myślę, że wszystkie już stanowiska zostały wyeksplikowane. Chciałabym zarządzić głosowanie w tej sprawie.

Kto z państwa jest za wnioskiem, który przedstawiłam, czyli o włączenie do porządku obrad informacji na temat stanu badań dotyczących sytuacji kobiet w wybranych mniejszościach? Bardzo proszę o podniesienie ręki. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Sekretarz Komisji Andrzej Kniaziowski:

7 posłów głosowało za, 5 było przeciw, żaden nie wstrzymał się od głosu.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Wniosek został przyjęty.

Zrealizowaliśmy porządek dzienny. Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję państwu.

Jak już wspomnieliśmy, następne posiedzenie Komisji przewidywane jest na 18 grudnia. Szczegółowe informacje państwo otrzymają później. Już wiecie, że będzie to dotyczyło kwestii finansowych, tak że…

Sekretarz Komisji Andrzej Kniaziowski:

Jeszcze całościowo plan. Przepraszam.

Poseł Riad Haidar (KO):

A planu nie przegłosujemy?

Sekretarz Komisji Andrzej Kniaziowski:

Jeszcze głosowanie.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Słucham?

Sekretarz Komisji Andrzej Kniaziowski:

Czy jest sprzeciw wobec całości… Przyjęcie planu.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Aha, to przepraszam bardzo. Czy jest sprzeciw wobec całości planu? Jeśli nie ma, plan został przyjęty.

Jeszcze tylko zakończę apelem. Ponieważ nasze posiedzenia są zaplanowane w takim cyklu, że mamy dwa posiedzenia w miesiącu, a de facto wiemy, że wychodzi nam, że posiedzenia Sejmu są raz na miesiąc, bardzo apeluję o to, że nawet jeżeli wyznaczymy posiedzenie Komisji nie przed posiedzeniem Sejmu, żeby państwo brali udział w tym posiedzeniu, żebyśmy mogli zrealizować plan, ale przede wszystkim żebyśmy mogli zrobić coś dobrego. Dziękuję bardzo.

Poseł Riad Haidar (KO):

Proszę o to, żeby pani przewodnicząca wzięła pod uwagę godziny posiedzeń, żeby one były w godzinach takich trochę…

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

A jakie są najlepsze godziny? Powiedzmy, na ile to możemy… Mówimy o terminach poza…

Poseł Marek Wesoły (PiS):

Godzina 12 jest bardzo dobra.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dwunasta, tak? Będziemy to brać pod uwagę. Oczywiście kwestia sal itd.